Macià, Josep
Cants de natura

ANTS DE NATURA

OSEP MACIÀ

LEG. D'EN J. RODERGAS CALMELL

ÉS PROPIETAT

CANTS DE NATURA

Josep Macià

Cants de Natura

PRÒLEG D'EN

J. Rodergas i Calmell

BARCELONA
: MCMXVI :

LIBRARY
MAR 9 1967
UNIVERSITY OF TORONTO

PRÒLEG

No és pas que aquest recull de poesíes que presenta en Josep Macià, amonjoiades en l'escaient volum que teniu a les mans, sien donades de cop i volta al públic. La majoría d'elles han sigut publicades en la benemèrita revista *Renaixement*, portant-veu avui de la Joventut Nacionalista de Catalunya. En les seves planes hi ha fet en Macià els séus primers passos literaris, i potser el contingut d'elles ha influit poderosament en despertar-li l'afició a fer versos, a escriure'ls, car s'ha de tenir en compte que an en Macià, el sentir-los, és innat en ell. No hauría escrit ni

una sola ratlla curta i interiorment hauría anat buscant sempre la comparança poètica que havía d'embellir-li el viure, gaudint per ell tot sol de les estrofes que'l peu forçat del conçonant no deixaría sortir tant cisellades com havíen estat concebudes. Perquè en Macià, per sobre de tot, és un romàntic i un sentimental i ell mateix no vol pas ésser cap altre cosa. I aquesta, sa manera de sentir, ha de transparentar-se forçosament en tot çò que ell escrigui. I els séus CANTS DE NATURA, seràn emocions sentides fondament per les petites coses de la naturalesa, de les que ell n'és un contemplatiu fervorós, car la impresió de conjunt desapareixerà, desdibuixant-se, escapant-se a la seva visió, per a pendre-hi relleu el petit detall que parlarà més directament als séus sentits, car ben sovint desapareixerà dels séus ulls el bosc amb tota la seva magestàtica grandesa, per a pendre-hi proporcions que li ompliràn l'ànima, la viola boscana que restarà invisible per a la majoría dels vianants, i que ell cercarà adelerat per a escorcollar-ne tot el sentiment, ben a soles, en èxtasi íntim, escapant a les indiscretes mirades dels altres, car altrament d'ésser-hi

sorprès, ne restaría avergonyit com adolescent descovert en amorós col·loqui.

Certament que en el llibre que avui ofereix al públic, s'hi observen influencies d'altres poetes, d'en Verdaguer i d'en Maragall sobre tot, pels qui en Macià sent una veneració fondíssima, però és que inclús en tot çò que ell tría per a que'l guïi i l'orienti ho fa únicament en çò que respòn a la seva manera especial d'ésser. Així en la Revista *Renaixement* la seva col·laboració hi fou seguida, mentres ella significava encara, la tendencia tradicional, històrica, romàntica, sentimental tot-hora de la vella Unió Catalanista. La seva normal evolució, incorporant-hi a ella totes les més modernes ideologíes, el nacionalisme universal, el que interessa a tots els pobles de la terra que senten afany de totes les deslliurances individuals i col·lectives, aquest no l'ha capit en Macià, no pas per manca de comprensió, sinó tot senzillament per manca d'adaptació, pel séu sentimentalisme que'l fa un enamorat de la nostra Catalunya amb arrobaments d'amor filial i embadaliments d'aimador; que'l fa un partidari convençut de les seves rei-

vindicacions per considerar-les un patrimoni ussurpat a la gran familia catalana, de la que ell forma part.

Ara és al públic a qui toca jutjar aquest llibre. A mi'm corresponía solament presentar l'autor tal com és, car s'ha de tenir en compte al formar judici. Es a la crítica a qui correspòn senyalar els acerts, si n'hi han, o indicar els defectes. Segurament el séu autor tampoc està cregut que és la seva, obra definitiva. I per tant trevallarà ardidament per a oferir-ne d'altres que senyalin sempre un grau ascendent al comparar-la amb la d'avui. I si això logra serà un esforç més en profit i gloria de Catalunya.

J. RODERGAS I CALMELL

Ciutat, MCMXVI.

LA LLENGUA CATALANA

Ella és la renascuda flor divina
que ha obert el bes de nova primavera;
la flor mediterrania que, encisera,
reviu al sol amb aire de regina.

Com té al Pirene el tronc arrelador
de la muntanya porta l'aspror bella;
de tant oir la mar, du el ritme d'ella
i hel·lènica és de saba i virior.

Nascuda dels penyals altius al cor
és verge i viva com sa aigua gemada;
excelsament deix l'ànima encantada
quan raja en creació d'idees d'or.

LA NOSTRA ENSENYA

A trenc d'aubada
i aprés de lluita victoriosa,
la serralada
del Pirineu més alterosa,
el comte Jofre puja un jorn
per a cercar-hi dolç sojorn.

Cada petjada
que va donant sobre la terra,
tota astorada
l'àliga fuig de serra en serra;
fuig temorec l'ós de prop séu;
tot li fa pas: apar un déu.

Ja dalt del cim,
quan s'ha desprès de la cuiraça,
prop de l'abim
pren per seient ampla rocaça;
aprés, el còs va reclinant
i esguarda enllà dret a llevant.

. . . .

La marinada
que ha passejat dessobre l'ona
pujant pausada
son cabell aspre li acarona;
i entre aigua i cel, quietament,
son far l'aurora va encenent.

De la boirina
que'l mar té allà en llunyes regions,
llum purpurina
hi neix en quatre irradiacions,
que magestàtiques creixent
van escalant el firmament.

Eixa visió,
divina idea al comte inspira
qui en sa passió
alçant-se d'aire, el glavi estira
en gest heròic sobre la plana
i esclama així amb veu sobirana:

—Nació naixenta
que de les races has format
la més valenta,
aixampla el cor ben enjoiat
que avui en ta més alta penya
hi ha florit la teva ensenya.—

Aprés devalla;
amb sa llum verge el sol-ixent
tot l'embolcalla;
quan és al pla i entre sa gent,
amb sang, en l'or de la cuiraça
les barres cèliques hi traça.

Perxò, quan alta al vent de furia hi espatega,
ens don coratge perquè ens parla de la brega
i xardoreja l'esperit en dolç consol
perquè les barres que desplega
són quatre raigs ardents de sol.

MATINENCA

Pel cel l'alba ha escampat la flor de la claror;
la mar encara dorm i és fosca sa blavor;
la calma, fa que'l fum que surt d'un bastiment,
s'enfili amunt, amunt, voltant mandrosament.
Les barques del bou tornen a port en lenta marxa,
a cop de rem caminen tot esbaldint la xarxa.
Aparella la canya dessobre d'una roca
matiner pescador, i al caire se col·loca
sentat sota gavines que'l volten en aixam
i aprés que posa escada, a l'aigua llença l'am.
Comença envermellir-se a orient suau nuvolada
com d'or geganta flor que creix sobre l'onada;
la marinada es lleva passejant-se pel mar:
les naus aixequen vela i es posen a brandar.
Ja en els núvols el sol ha obert un finestral
ençà mirant, encès com ferro a la fornal:
s'aixeca d'allà ont sèu la marinesca gent,
qui a la platja treballa deixa l'eina amatent,
i el goiten admirats, mà estesa sobre'l front
mentre ell se va enlairant per sembrar llum al món.

A L'APLEC DE LA SARDANA

Au, pugem-hi, a Vallvidrera!
À montanya! avui dexem-la, la ciutat;
per nosaltres hi ha passat la Primavera
i amb ses flors l'ha perfumat.

En l'esglesia de la vall
hi repiquen les campanes;
entre'ls pins banderejant baixen avall
les primeres quatre barres catalanes.
Remoreig de veus disperses va naixent
pels camins dels bells voltants de Vila-Joana;
canta el raig de la fontana;
pel brancatge canta el vent,
i, veient festa que arriba, els gais moixons
uns als altres van dient-s'ho amb ses cançons.

En la porta del vell temple, bellament
vermellegen ja els esbarts de barretines;
de ginesta amb grocs manolls hi entren les nines

per a fer-li'n a la Verge oferiment.
El pagès, per acudir-hi, endiumenjat,
deixa allà en la llunyanía
la masía;
els pastors, les seves serres i el remat.

. . . .

Entre boires de l'encens puja l'espai
l'últim cant del Virolai;
l'himne romp, vibrant, la cobla que s'espera;
les montanyes repetint-lo van entorn;
el sol crema amb son halè que apar d'un forn,
mes, que hi fa? millô! i de gent se va omplint l'era.
Les ombrel·les de colors
brillen vives resplandors;
salta alegre la mainada;
el promès coses d'amor diu a l'aimada:
tot se mou, somriu, i el cel fins se complau
ensenyant al món el vel que té més blau.

Fa una crida el fiuviol i els cors glateixen:
s'ou tocar La Santa Espina *pulcrament;*
de la cobla an els bells sons mil veus s'uneixen
i tot dança sota'l gran chorejament.
Omple l'aire
forta flaire.

de la prada, dels verds pins
i dels cingles que hi floreixen romanins.
Terra enllà l'eco recull, de la sardana,
clarament: «...Som i serem gent catalana...»
allunyant-se cada cop més apagat,
fins que mor en el bell peu del Montserrat.

MUNTANYENCA

Plau-me sentir a l'ombra d'una alzina
el cant de l'aigua del xòrrec al fons;
veure una boira a l'hora vespertina
rondar mandrosa entorn dels alts turons.

Plau-me baixar sota el verd de l'eurera
ont puguer beure en el fresc rajolí;
mirâ els xaiets del cingle a la vorera
peixent la flor dels brots d'un romaní.

Plau-me la clotxa oir de l'ermitatge
que entre'ls serrals s'amaga allà al pregón;
i esguardâ el cel blavenc entre'l brancatge
perquè s'en voli l'esperit, del món.

RETORN

Oh el cor quina frisança!
que immensa la il·lusió!
adeu, terra de França!
ja es veu el Canigó!!

Quin cant que hi fa a l'arena
la mar, més dolç i suau!
el cel, com s'asserena
i es va tornant de blau!

Oh les altes cingleres
que'l Pirineu alçà!
oh els camps plens de garberes!
Que bell! Es català.

—Plaers que en la llunyança
la realitat manté,
jo us servo en recordança
prò no us anyoraré.

Que no sou ver consol
per l'extrangê infeliç;
la Patria, al qui la vol,
li és tot un paradís.—

Oh el cor quina frisança!
que immensa la il·lusió!
adeu, terra de França!
ja es veu el Canigó!!

* * *

En els llavis, d'un petó
fê-us voldría oferiment,
per deixar-hi eternament
el record d'una passió.

I aquet bes, que com secret
abscondit en el cor nía,
si us el dés, vos donaría
lo que vos mateixa heu fet:

Amb el moure-us bellament;
amb el foc de mots frisosos;
i, amb l'esguard dels ulls negrosos
avivant-me'l sentiment.

CANT DE PRIMAVERA

Al pas de Primavera les serres refloreixen,
les serres i els pradells;
vers la verdor s'enlairen dels cims, que tan daleixen,
i arremadats pasturen, els beladors anyells.

El puig nevat que besa l'altiva nuvolada
ja es mostra nèt al cel;
brillant al bes puríssim de l'auria soleiada,
fent tremolar les perles que plora son desgel.

Saltant de penya en penya devallen les cascades
cantant més remoroses;
al blau dels gorcs es miren posant-se flors les fades
per a en honor de Cloris dançar molt més hermoses.

Com deixondint d'un somni, en càntics i remors
esclata la floresta;
els flaviols hi glosen el goig de mil pastors:
és Pan, que amb sa musica crida l'Amor a festa.

—Oidà! jovent robust, donzells i nines,
pugem a l'alta cima muntanyana
i entorn del tronc sapat de les alzines
dancem-hi una sardana.

Aprés arrenglerats dant-nos la mà,
serpegerem baixant del bosc al fons
i en mig la solitut ressonarà
un càntic de petons.—

Al pas de Primavera s'enjoien de florida
les serres i els pradells;
i poc a poc, natura, retorna a nova vida
suau desensonyant-se sentint cantâ els ocells.

PLANYÍVOLA

A un retaule català; existent en el Museu d'Arts, de Londres.

Desterrat de la ermita muntanyana
que s'alçava, entre llum, fins dalt l'atzur,
mercantívol, et feu un cor impur
de l'ombra presonê en terra llunyana!

Oh quin anyorament ne dèus tenir
d'aquells pastors que veies a tes plantes
i d'aquelles violes odorantes
que't veníen les verges a oferir!

En va dèus esperar les flames roges
que'l sol te feia entrar pel finestral!
En arribant la calma cap-vespral
encar dèus somniar faunes i aloges!

Tot ho has perdut: l'incens que't dava ambient
i amors d'una fe ardent;
però no la virtut de que recordi
al patrici, commòs, son niu, sant Jordi
que ostentes cavalcat airosament!

DUGUES FLORS

FLOR PASSATGERA

L'amor, és rosa vera:
la fa esclatar i encendre—un raig de primavera;
regala's, ufanosa,—amb sa mateixa olor;
li passa el temps propici,—li passa el bell color;
aprés, tot esllanguint-se,—de cara a sa hivernada
caient va, oblidadiça,—resseca i esfullada.

FLOR ETERNA

Una tarja ting d'olor
dintre un llibre recatada;
és un gai present d'amor
que ha molt temps em feu l'aimada.
L'amor, ai! s'anà apagant
com un feble raig de llum
i ella encara, més constant,
serva el primitiu perfum

EL BLAT

I

Cada any quan l'hivern torna, de bell nou
la rella el terrê aspriu solcant remou.
L'hom, beneït de Déu, hi escampa el gra
que les cullites té de germinâ;
clivella tost l'escaridet trespol
i empeny, surtint febrós al bes del sol.
I creix! i va pujant!... ja s'ageganta...
les amples planes, són mar verdejanta,
que'l més suau lleveig breçant-lo inclina
fent neixê un himne a na Ceres divina.

II

Damunt sa immensa onada de verdor
ja hi vola l'oronell alegrador,
potser records plaents cercant encar
de son llarg romiatge per la mar.
La espiga a inflâ's comença promte i grana
vinclant-se coll-forçada a tanta ufana.

Al sol roent, en mig de totes elles,
esclaten, sangonoses, les roselles,
com símbol de propera benhaurança
que'ls segadors contemplen amb frisança.

. . . .

Oh; aire segadors, que alegre'l cor!
mireu, mireu; els camps s'han tornat d'or!
Oh aire! Que la sega és arribada
ho va cantant fressosa l'aucellada,
i ho diu el formigueig que en gran estol
negreja bellugós al bat del sol!

III

Als camps les garbes s'alcen en garberes
i els matxos entorn volten de les eres;
ensems, al pas que donen ritmadô,
arreu s'ou de gaubança una cançó:

«Roda, roda, rodet,
que la espiga s'esgrana;
grans de blat són grans d'or
que la sitja demana.

Cuita, cuita, que'l vent
va avivant la volada
i és gojós d'ovirâ-hi
sa rossenca ruixada.

Roda, roda, rodet,
que s'esgrani el gra d'or,
que la sitja ho demana
i ho glateix d'ansia el cor.»

IV

El blat, dintre'ls graners raja en aixams:
ja estotja Ceres el tresor dels camps.
Bentost, l'estiu, com ala d'or que's fon,
irà allunyant-se enllà... camí del món;
després la tardô al pas de sa volada,
mourà la primerenca fredorada
que avisa com missatge de l'Etern,
que ve els conreus a presidir l'hivern.
I tornarà a sembrâ el terrê'l forment
com idees aurífiques, la ment,
per a hermosor en l'univers servâ
i an els mortals, el pa.

Jo ting un clavell
que'm vares donar,
i tú un petó meu
que s'em va escapar.

El clavell vermell,
fill de l'amor és;
nascut de l'amor
també ho és el bes.

Quins són els objectes
més preuats i bells?
jo no hi poso dubte:
—petons i clavells.—

De bon matí has cantat:
«muntanyes regalades
són les del Canigó»
i a l'ànima ha arribat
tan dolça la cançó,
que d'eixes serralades
sentida he la frescó.

EL BALUART DE SANT PERE

I

La campana Honorata al neixê'l dia
colpeix a somatent;
d'un vol de corbs el pas propê anuncía,
que avença per ponent.

Es d'en Bervich la host, que ardent devalla
per desfogâ'l despit,
portant a la ciutat la gran mortalla
que'l rei li ha teixit.

El poble, ple de febre se prepara
per aguantar l'allau,
que li ha de caure a sobre ara abans ara
com torb damunt la nau.

Tabals mouen remor i acer que espera
assadollar la set;
ja es veu de Santa Eularia la bandera
pujâ un altiu marlet.

Una maror de veus dalt la muralla
de cop s'alça imponent;
ressonen trets i xiula la metralla
com si fos un mal vent.

La brega creix: els amples murs tremolen
com roures al mestral;
pels aires salten bombes que rodolen
sembrant baf de fornal.

Núvols de fum, pujant d'immensa pira,
l'atzur clapen dels cels;
apar que per la terra irat respira
l'infern halens crudels.

Del baluart la tropa li escala
l'altívol rocatam,
pro les destrals, als corbs fan plegar l'ala
com d'un bosc el brancam.

Reculen, com esbart de llops que ovira
d'aprop passar la mort,
mes al ser lluny, són monstre que delira
i es fa cent cops més fort.

I atíen granejantes canonades
les muralles batent,
que una a una, tomben esberlades
estrepitosament.

Una bala fa caure de l'altura
l'ensenya a giravols
que'l Conceller en Cap *a temps detura*
ans de tocar la pols.

Mes a l'anar-se a alçar tota resolta
parteix-la un esboranc
i amb ella el banderer, fent mitja volta,
cau sobre un toll de sang.

La dels séus combatents bull més, i alhora
van a escometre els jous,
quan oh! es diu que una mà ha llençat, traidora,
la pólvora en els pous.

Vacilen; l'enemic, segur, s'atança
amb impetuositat;
li costa, però al fí clama amb frisança:
—pas, a la malvestat!!—

. . . .

II

Del baluart sols queda, soterrada,
la desvalguda arrel
com tronc de roure mort que la brotada
mai més mostrarà al cel.

Amb el temps n'ha volat la pols sagrada
com amb l'aire un perfum;
la sang, l'ha recolgat mil cops l'aixada
i és germen que's consum.

Ha borrat sos lluminics llors de gloria
el record de la gent;
pro, com de son sí eixint, una memoria
s'ha alçat tràgicament:

De l'hèroe Casanova la figura,
símbol de sofriment,
coberta amb la invisible vestidura
de l'amortallament.

***

Sou bella flô esllanguida
en primavera plena:
el vostre cor de nena
viu fòra de la vida.

Que'n diu de sofriment
vostra mirada lassa
en la nit que traspassa
sens veure un sol-ixent!

Pobre angelet diví
caigut del dolç empiri!
Oh, jovenívol lliri,
malhaja quí us cullí!

Seríen de saió
les mans que us arrencaren
i els llavis que us cremaren
volguent-vos fê un petó!

Oh bella flô esllanguida,
alceu la vista lassa:
mireu el maig com passa
sembrant-ho tot de vida!

Als prats els porta flors
que ubriagaràn els aires;
i moixonets cantaires
als arbres floridors;

Als vents, un cant sonor;
als ulls, llum que fulgura;
i a vos, ànima pura,
la flor del méu amor.

EL SOL, PARLÀ A LA PATRIA

La Patria estava transida
fitant l'esguard en el mar;
escoltava cantar l'ona
sens poder-se aconhortar,
recordant els temps comtals
i dels almogàvers braus;
recordant quan, triomfantes,
rumbejâ hi veia ses naus;
i mirà el cel anyorívola
de l'un a l'altre costat
exclamant tràgicament:
—aont ets, oh Llibertat!—

Un matí el sol, al pujar
per son camí de l'espai,
al mirar cap a l'Iberia
la veu més trista que mai:
—Què tens, Catalonia hermosa,

que t'acora tant greument?
què tens, que ha perdut ton rostre
el mirar-me somrisent?
El cel no t'és prou magnífic?
no tens un gai Montserrat?
tens riquesa exuberanta;
doncs, que't manca?—Llibertat—
—Oh la Catalonia hermosa!
no desencoratgis pas;
tu has vençut races potentes,
amb la d'are, no hi podràs?
Alça't! aire! pren poixança!
mira! mira a l'altra banda
de les aigues del Cantàbric
quin reforcejar l'Irlanda!
guaita allà, pobra Polonia,
guaita ençà, Alsacia i Lorena
bracejant, com debateguen
per desfé's de la cadena!—

D'aleshores, somniant
un feliç temps que s'atança,
ja no està més concirosa
i treballa, amb l'esperança
de que un jorn, gaudint un himne
per la brava mar cantat,
podrà dí an el sol quan surti:
—ja la ting la Llibertat!—

Forgem aimía
nostre lligam d'estimació:
una abraçada cada día,
una abraçada i un petó.

Que dintre poc esdevindrà
tan fort, tan fort,
que destruí'l ningú podrà
sinó la mort.

Forgem, forgem el lligament,
de nostre amor dintre'l caliu,
mentres el cor en somni ardent,
florint, reviu.

FLORS DEL PIRINEU

CANT DEL PASTOR

Sortiu mos xaiets
del corral a la prada
que al cim dels abets
ja hi clareja l'aubada.

Sortiu, que'ls tossals
s'acoloren de grana
als raigs divinals
que'l sol du de la plana.

S'esvada el clavell
que a l'estany blau es mira;
l'airet, és cant bell,
la ramissa una lira.

Llu a l'or de la llum
la cima alta nevada;
les flors fan perfum
al nou día que's vada.

Peix, oh remat lleu,
flor de margaridoia;
jo, per l'amor méu
iré fent-ne una toia.

L'esquella sonant,
puja al bosc de l'eurera,
que al mas, escoltant,
l'estimada m'espera.

Quan dalt del planell
se m'atansin sos passos,
caurà el méu pomell
per copsar sos abraços.

CAPVESPRAL

El sol a ponent mor.
Dels pins l'alta capçada,
acolorada
flameja d'or.

El bosc és solitut:
ja els aucells en mig dormen de la quietut.
La immensa prada
que vessa floredіça per la planura,
resta deserta de la vacada
que al mig pastura.
Negreja la brancada
de la floresta
xopa de la tempesta
tot just passada.

I en halenada fresca d'olor suau,
el bosc, per l'Infinit,
en holocauste exhala son esperit
que, amunt, del cel s'eleva al fresquívol blau.

LA RAMADA

Pel rost que fa la coma, al daurat sol,
camina pasturant l'herba florida;
el vell pastor, dels xais rera l'estol
segueix calmós sa ruta indefinida...
De cop, tombant pel cim, vers la clotada
devalla lentament,
i avall, avall, es fon... Tan sols se sent,
somorta, la remor d'esquellotada.

EL BOSQUET DE LES GERDERES

El bosquet de les gerderes,
mon amor, és allà al cim;
entre penyes i cingleres
que rodeja el fons abím.

Té un estany d'aigua blavosa
adormit vora el pradell;
s'hi emmiralla l'abetosa
i, abeurant-s'hi, el blanc anyell.

La vacada rossejanta
geu tranquila al peixeder;
al bell mig, el pastor canta
asprement bò i rioler.

De falgueres sots l'arcada
hi serpeja el rierol;
als pics alts la neu gemada
brilla sota l'or del sol.

Té en la penya que degota
la falsía verdejanta;
un sallent blanc que desbota
son caudal d'aigua que canta.

Pel penyal que a la vall mira
veu-se'l mas solet al fons;
i un cel gran i blau que admira
frec a frec de mil turons.

El bosquet de les gerderes,
cara aimía, és allà al cim;
oh, pugem-hi per dresseres
que és un lloc d'amor, sublim.

RECONET GENTIL

Sé una verge fontanella
al mig d'alta serralada;
és de neus sa aigua gemada,
de cristall sa cantarella.

Per l'alta verdor dels tells
a l'estiu és ombrejada;
l'indret dolç que està amagada
és un paradís d'aucells.

Du regô i fa de mirall
a les flors de xica prada;
fins que tot jugant, sobtada,
regalima cingle avall.

PASTOR!

So nascut en el mas de l'alta serra
voltadet de gerderes i de sol;
niuet dolç que enfilat a un troç de terra
no sab çò que és el dol.

Es mon goig viure en mig de la ramada
fent camí lentament per la vessant,
al bell càntic que fa l'esquellotada
amb sa remô incessant.

Si descansa en l'aubaga o la solana,
tot vetllant, vora séu m'agec també;
dono al xai les moixaines que'm demana
quan li sóc joganê.

Serra amunt ens fa de mateixa guía
la canal que s'enlaira vers el sol;
el rasê ens compartim sots la follía
d'un vent de forçut vol.

Si una ovella atansant-se a la cinglera,
s'esgarría entre'ls boixos tot peixent,
corro llest i amb un crit la faig enrera
i em torna dolçament.

L'estanyol d'aigua blava que l'abeura,
quan ting set, ajupit me'n dóna a mí;
aixopluga'ns un porxo mateix d'eura
que's fa al brancam del pi.

Pel camí que fa el llom de la carena
junts ens colra la llum del sol que mor,
mentre'l mas, on una ansia a tots ens mena,
rellú com si fos d'or.

VISIÓ

Lluint sa rossor verge—al sol de llum daurada,
camina la parella—de bous sobre'l conreu;
amb lentitut calmosa—arrocegant l'arada
que l'hom darrera guia,—de cara al Pirineu.

PELS CIMS

Oh isarda solitut, regina augusta
que imperes en els serradals altívols;
evocació sublim, misterïosa,
de fortitut de creació divina!

La neu del comellar, l'aigua que'n raja,
veure un remat de la vall fonda al caire,
la borinor del vent; com me corprenen
i a l'Infinit me fan volar la pensa!

Oh els arbrissons que arràn del cel blavíssim
gaudint la magestat de Déu floreixen;
oh aucell esmaperdut que sol hi voles
i aspriu pastor, que us té encís inefable;

si suplantâ-us el sagrat lloc podía,
la flô espiritual ma ànima fóra
en èxtasi vivint l'amor eterna
sota la llum de son Creador, verge.

JOAN MARAGALL

Una robusta branca fou del poètic arbre
que espolsà per la terra flô excelsa en hermosor;
caigué, i a sa memoria, s'ha alçat un bust de marbre
que vers sol-ixent mira, camí de la claror;

Camí per on, divina, la Musa Catalana,
li transportà de Grecia la virginal Nausica,
tan dolçament cantant-la, en llur cítara blana
que l'esperit somnía, al sò de sa musica.

Els ulls a l'adormir-li la mort anorreadora,
tallà-li el vol d'idees d'enlairadices ales
que llur suau fantasía formava, creadora;

mes, la llum que'l guiava, cercant ses belles gales,
encara recordant-li l'intel·lecte pregón,
del bust, cada alba nova, li vermelleja al front.

CANT DE VEREMADORS

De la cullita el temps hem assolit
amb formosa abundô;
fèm que deixondi avui dant-li dalit
el ben trempat falçó!

Marxem envers la vinya a llarga passa,
que l'auba va sortint;
sentiu? els traginers són ja a la plaça
i els matxos van gornint.

Coves i portadores per copsar-los
esperen els raims;
de la vila el vell cup tip d'anyorar-los,
del most els regalims.

Avant! de la minesta amb el cistell,
correm-hi sens desdí,
que del sol, importú, algún raig novell
no'ns sobti pel camí.

Quin goig més gran tantost hi arribarem!
al puny l'eina, nú el braç,
tan bell punt entre'ls ceps ens estenguem,
talla que tallaràs!

De vrema que flaireja, encisadores,
que'n pesarem de cargues!
Oh que n'esborraràn les dolces hores
de greus coses amargues!

De la cullita el temps hem assolit
amb formosa abundô;
fèm que deixondi avui dant-li dalit
el ben trempat falçó!

ALBADA

L'aimía és com deesa
de cabells fins i de rossor bonica.
Té un aire graciós, com de princesa;
de cara enriolada
i tota ajogassada:
talment és, en essencia, altre Nausica.

Tantost s'ha alçat l'albada
ja enlaira els primers cants;
pels méus alegrement és contestada:
és el «bon jorn» secret de dos amants.

La finestra forana
a l'aire fresc del dematí esbatana;
treu l'aucellet, que canta al veure'l sol;
i mentre'l va mirant,
de més endalt, mig abscondit, l'amant,
damunt séu, de clavells li arruixa un vol.

Sobtada, ha alçat de cop la cara hermosa
i, embadalida, aguaita'm somniosa;
m'hi encanto jo també uns moments!... després,
s'en va. I ja hem parlat sens dir-nos res.

L'ARBRE IMMORTAL

La Patria és un roure que abeura en la mar
l'arrel secular;
té un aspre brancatge tot ell robustesa;
i un vol de poetes és llur aucellada
que en la flama encesa
que l'ànima enlaira d'amor encisada,
un himne de vida li adolla cantant;
alçant-se vibrant
amb d'àliga altiva volada suau
envers on l'inspira que és el séu cel blau.

D'enllà els erms, un día, deserts de Castella,
un vent d'ignies ales brunzint ne devalla
febrós de segar-lo, com herba novella
el cop de la dalla.
La infernal besada,
la fulla ufanosa li deix recremada,
mes, anc que forceja, el tronc no s'ageu
ans, lluita i aguanta; i amb força triomfal
amb nous brots corona's que escampen arreu:
«Sóc l'arbre immortal!»

ABSENSIA

Jo ting anyorament
preuada aimía;
fa temps que no he gaudit
ta companyía.

El cor té un sofriment
molt amargant;
que'n passa d'hores tristes
en tú pensant!

Dels ulls teus, tant m'encanta
l'esguard brillant!
el teu abraç i besos
m'han lligat tant!

Prò en mig d'eixa nostalgia
trobo un consol,
dolç com per l'ombra trista
un raig de sol:

Tos versos rellegeixo,
que al pobre cor
abeuren de mel fresca
del teu amor;

I torna rialler
de malaltíç
com, al desemboirar-se,
el cel blaviç.

TREBALLANT

De la fornal guspirejanta
el ferro encès ja surt roent;
s'eleva el mall, cau rebotent
i amb fortitut l'enclusa canta.

Canta el fadrí rogenc de cara
hermosament xop de suor;
canta el bailet alegrador
mentres, dant ansia al foc, no para.

Que ennoblidor, lluny de la guerra
cantar la pau dintre'l treball!
Val més sentí el cantar d'un mall
que'l dring de tot l'or de la terra!

GUSPIRA

Rossa com sou d'una rossor de fada
i amb la clenxeta dolçament partida,
que ha d'éssê hermós mirâ-us enriolada
amb flors al cap graciosament guarnida!

I que sublim, sentir del llavi vostre
el mots «t'estimo amb febrosenc anhel»;
per un petó que us pogués fê an el rostre
canviaría mil instants de cel.

LA DANÇA ÈPICA

A l'Esbart Català de Dançaires

S'ha criat entre les serres
com el roure corpulent,
com el roure ple d'ufana
mai vençut pel torb potent,
i entre'ls temps de gloria, antics,
de la raça catalana.

Ella és foc incentiu
per a l'ànima somorta;
ella és de tota dança,
la més noble, la més forta:
és el símbol bategant
de l'hel·lènica poixança.

—Oh dançaires de cor jove
sadollat de patri amor!
cal que la mostreu sovint
per sembrar de sa llevor,
que l'esprit catalanesc
poc a poc, va defallint.

Oh dançaires! sí, mostreu-la
de la Patria arreu arreu,
i amb la espasa a la cuiraça
quan colpiu, de fort que ho feu,
que espurnegi foc que abrandi
els sentits de nostra raça.

Quan haurà regenerat,
alçarem bèlicament
les espases, ferms i braus,
i plantant cara a ponent,
irem tots a occir-hi el monstre
que ha tant temps ens serva esclaus.—

EN LA MORT D'UNA FILLETA

Com a floreta
que cau despresa de sa branca,
s'és mort, pobreta,
aquest matí;
que ha quedat bella! és tota blanca
com pomet fresc de geçamí.
Clavells i roses a l'entorn
sa flaire dolça li van dant
i, inseparables, el sojorn
de son fossar també tindràn.

Què hi trobaràs quan tornis are
al breçolet
la pobre mare!
el buit clotet,
aont cercant manyagaríes
com ans solíes
et respondrà tan sols el fret.

Oh papallons, gaia joguina,
i els aucellets!
Oh llum divina
que li envíes l'últim bes!
digueu-li adeu, que sos ullets
no us veuràn més.
Ai cançoneta que al trespol
feies dancâ alegre'l breçol!
ja no diràs més melodíes
a l'angelet ros que adormíes
com ponent dolç la llum del sol.

La cançó que are'l somni etern
li vetllarà en el novell breç
serà eternal cançó d'hivern:
la que fa el vent, com si plorés,
somortament entre'ls xiprês.
Però els amors
que ella copsava de dos cors,
també'ls tindrà de quan en quan
anc que refosos en mil plors
que'l blanc sepulcre arrosaràn.

AL SOL

Jo devallava del cim d'una muntanya
l'hora en que Febus baixava'l firmament;
la mar, manyaga, que nostres costes banya,
remorejava ritmada fondament.

L'astre hermosíssim, abans d'entrâ a ponent,
semblà parar-se uns moments sobre les serres:
d'or enjoiant-se s'anaren encenent
els alts cloquers i allà al lluny les altes terres:

—Oh tu que lliure ma Patria vares veure
(mon cor digué-li admirat que l'esguardava)
quin jorn serà que de l'aigua 'l cap al treure,
rebi ta llum divinal no sent ja esclava!

Parla-me'n sol d'aquells temps tan gloriosos!
Conta'm les gestes de Guifre i Berenguers!
Que bell lo veure deuría ser, fressosos,
marxâ a Orient tans vaixells plens de guerrers!

I en Jaume rei; que la gent mahometana
quan el recordi deurà abaixar el front!
I aquells triomfs de l'ensenya Catalana
que'ls almogàvers volar feren pel món!

Oh sol que al cel cada jorn puges, magnífic,
per contemplar-te damunt l'espill del mar;
oh tu que als pobles amb ton esguard aurífic
sobre la terra la vida 'ls véns a dar;

Quan damunt passis d'aquell que an el méu lliga
i amb fruïció encar li va escoltant sos ais,
sembra-hi la mort a bell raig: que altre infern siga:
llença-hi el foc que passeges pels espais.—

. . . .

I s'enfonzà terra avall amb rapidesa;
estels surtiren llunyans d'envers llevant,
i l'occident va semblâ una farga encesa
que l'avivaven els cíclops treballant.

NIT DE PRIMAVERA

L'hermós jardí com encantat
està en quietut reposador;
l'esblanqueeix dolça claror
d'un clar de lluna asserenat.

Del brollador resta adormit
el cant de l'aigua que s'esgrana;
arreu dorm tota flor galana
dintre'l misteri d'un oblit.

Al banc de sota el tarongê
brilla l'esguard de rossa aimía
fit en l'amant, que s'hi extasía
pres de l'encís que Amor el té.

Desensonyant-se'l ventijol
del bell verger breça la flaire;
d'un branquilló que's gronxa enlaire
neix el cantar d'un rossinyol.

I el besoteig tremoladiç
que'ls cors germinen somniants,
diu que en la terra, pels amants,
quedà un trocet de paradís.

L'ODA DE LA PATRIA

A l'eminent Dr. En D. Martí i Julià

LEMA:
Deixondiment

De les terres d'Iberia—és la esplendent regina
que'l cel blau l'extasía—al gran himne que canta;
seguint l'asprívol ritme—de l'ampla mar llatina,
polsant com bella Hesperis,—la lira d'or vibranta.

Ha deixondit d'un somni—com verge endormiscada
que al ressortir l'aurora—sent refilâ els aucells;
del soli hermós on geia—ha deixondit, com fada
que al neixê'l sol, el rostre—li besa amb sos riells.

I vers la volta blava—de nou l'esguard alçant,
l'esprît torna a vibrar-li—a l'anyorada llum;
i en velles recordances—heròic inspira el cant,
que, divinal, s'enlaira—com un sagrat perfum:

—Oh l'ombra gegantina—del ferm Roger de Lluria
que allà al pregón t'oviro—com altre déu marí,
on és l'estol de veles—que a ta guerrera furia
d'aquesta mar que'm besa—un jorn s'ensenyorí!

Ai, com un somni d'hèroes—que esborra's en la ment,
s'ha fos sense deixar-me—ni el rastre d'una nau;
puig ni un sol crit de brega—remou la pau del vent
i l'ona es gronxa sola—com nítit mantell blau.

Ha mort el clam ferotge,—halè abrandat de guerra,
que alçava l'almogàvar—el món fent extremí;
l'enginy pesant de lluita—fent tremolar la terra
rodant, no va a encarar-se—ja, al fort del serraí.

Tal com esbart d'estrelles—en cursa passatgera,
s'ha fos dins la nit bruna—ma plèiade de lleis;
com d'arbre hermós que plora—l'adeu de primavera,
en terra veig marcida—la flor dels comtes-reis.

Potser tanta grandesa—és sols d'una quimera
el cèlic vol d'imatges—que un somni em generà?
oh no; si encar l'espectre—del monstre d'Antequera
està vetllant les cendres—del Rei Martí l'humà!

Més ah! que és aquest aire—d'hel·lènica armonía
que tot de cop s'eleva—com càntica d'hossana!
Serà una albada d'àngels—i aucells que du el nou dia?
Es la musica dolça—d'uns ritmes de sardana.

I aquesta alegra fressa—de cants de ma fillada
entre'l brugit de rodes—talers i cops de mall?
Damunt dels camps, rumbosa,—ença i enllà l'arada
teixint, està escribint-ho—amb mot sublim: TREBALL!!

Oh; dins mon esprît sento—el verb omnipotent!
Alegra't Catalunya!--(diu) Llença el vel de dol:
Lluminic, ton bon astre—reneix al firmament
com al deixar les boires,—el carro hermós del sol.—

De les terres d'Iberia—és la esplendent regina
que'l cel blau l'extasía—al gran himne que canta;
seguint l'asprívol ritme—de l'ampla mar llatina,
polsant com bella Hesperis.—la lira d'or vibranta.

ÍNDEX

Aquest primer llibre de poesies d'en Josep Maciá,
retolat CANTS DE NATURA, amb una portada d'en J. Llaverias, fou tret d'estampa
en l'obrador d'en Gisbert & Vives, del
carrer Nou de S. Fancesc, n.° 22,
de la ciutat de Barcelona, en
el mes de Febrer de l'any
MCMXVIª de la neixença de Nostre
Senyor Jesucrist

o o
o

Dugues pessetes